

Statsminister Erna Solberg
Finansminister Jan Tore Sanner
Øvrige statsråder

Vår dato: 30.06.2020
Deres dato: [Deres dato]
Vår referanse: EL
Deres referanse: [Deres ref]

Grønn omstilling, ny vekst. Innspill fra NHO til statsbudsjettet for 2021

I statsbudsjettet for 2021 bør regjeringen trappe ned formuesskatten på arbeidende kapital og beslutte investering i karbonfangst- og lagringsprosjektene. Det må åpnes for permittering i inntil 52 uker, og utvidelsen bør varsles i god tid før statsbudsjettet legges frem.

Koronapandemien har ført til det største økonomiske tilbakeslaget i nyere tid. De økonomiske tiltakene har begrenset skadevirkningene av krisen. Tiltakene har vært helt nødvendige, men de har også vært kostbare. Det fremtidige inndekningsbehovet er dermed enda større enn før. Økt bruk av oljepenger nå, betyr mindre bruk siden. Derfor er det viktig at oljepengebruken kommer ned på et mer bærekraftig nivå så snart situasjonen i økonomien muliggjør dette. Mye tyder imidlertid på at dette vil ta tid. Norsk økonomi vil stå overfor store utfordringer også neste år. For flere næringer er krisen langt fra over, og for andre har den så vidt begynt. Mange næringer vil fortsatt ha behov for målrettede tiltak. Høy og langvarig ledighet øker faren for varig utenforskap. En hovedprioritet er derfor å få folk tilbake til jobb. Etterspørsel, aktivitet og verdiskaping må stimuleres. Samtidig må de midlertidige krisetiltakene trekkes tilbake når tiden er inne for det.

Tiltak som hjelper sunne bedrifter gjennom krisen

- Det må gis adgang til å permittere opptil 52 uker. Hvis dette vedtas først i oktober, vil mange allerede være sagt opp.
- Lønnsomme offentlige investeringer bør forseres inntil privat etterspørsel henter seg inn. NHO har i tidligere innspill gjennom våren pekt på konkrete aktivitetsskapende tiltak.
- Blant andre transportbransjene og reiseliv vil fortsatt leve med driftsbegrensninger og covid-19-relatert etterspørselsvikt, og vil ha behov for tiltak. Den lave merverdiavgiftssatsen på 6 % må videreføres, i utgangspunktet ut 2021.
- Det må sikres at det er mulig for luftfarten å bygge opp igjen et tilfredsstillende tilbud.

Tiltak som stimulerer grønn omstilling

- Investeringsbeslutning for karbonfangst- og lagring må tas senest i 2021-budsjettet, og omfatte både Northern Lights-prosjektet og begge fangstprosjektene.
- Norge må satse på lønnsom utvikling av grønne, elektriske verdikjeder som havvind, batterier, grønn skipsfart og energisystemer, samt hydrogen fra både naturgass og fornybar energi. Arbeidet bør kobles med EUs *Green Deal*.
- NOx-fondet bør nå besluttes videreført for en ny periode. Usikkerhet om fremtidige rammebetingelser kan utsette viktige prosjekter, herunder flåtefornyelse i nærskipfarten.
- Klimakutt i transport må stimuleres, gjennom en avtale om CO₂-fond for næringstransport etter NOx-fond-modellen, og en fornyet opptrappingsplan for bærekraftig biodrivstoff.

- Enovas mandat må utvides til å inkludere næringsutvikling og eksport innen både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor. Det må vurderes nye ordninger som gir grunnlag for mer energieffektivisering i bygg og industri.
- Normal avkastning i vannkraften må skjermes fra grunnrenteskatt, slik at investeringer i økt produksjon av fornybar, regulerbar kraft kan utløses.

Tiltak som stimulerer ny etterspørsel og vekst

- For å øke tilgangen på norsk egenkapital må formuesskatten på arbeidende kapital fjernes, og i det minste trappes vesentlig ned i 2021.
- Skattenivået bør reduseres, og det må ikke innføres nye skatter eller omfattende rapporteringsordninger i dagens situasjon. Regjeringen bør ikke innføre kildeskatt på renter og royalty, eller på leiebetalning for fysiske driftsmidler, jf vårt høringssvar 27.05.20. Det bør heller ikke innføres rapporteringsplikt for skatteplanleggingspakker (NOU 2019:15).
- Målene for første NTP-periode bør nås så langt det er mulig, med redusert planleggingstid og effektiv gjennomføring. Potensialet for næringsutvikling og innovasjon bør utnyttes. Prosjekter som er klare til utbygging kan forseres.
- Det må sikres tilstrekkelig aktivitet og likviditet i den maritime næringen gjennom å forsere gryteklare prosjekter og akselerere flåtefornyelse mot mer bærekraftige løsninger.
- Regjeringen må nå sitt mål for stortingsperioden om å redusere næringslivets kostnader med 10 milliarder gjennom forenkling av rapporteringer, lover og regler.
- Regjeringen må utrede økonomiske insentiver for tjenester i hjemmet. Dette kan skape nye hvite jobber, gi økt aktivitet i relevante sektorer, og forhindre svart arbeid.
- Regjeringen må vurdere nivået på avgifter som driver grensehandelen.
- Regjeringen må avklare usikkerheten rundt ulovlig statsstøtte og mulig omfattende tilbakebetaling når det gjelder avgifter på sjokolade og sukkervarer.
- Merverdiavgift på servering og takeaway bør harmoniseres til 15 prosent.

Tiltak for et innovativt og seriøst næringsliv

- Norge bør som et minimum delta i Horisont Europa, Erasmus+, Digital Europe, EUs romprogram, SMB-programmet COSME og Forsvarsforskningsfondet (EDF).
- Som ledd i en mer offensiv eksportstrategi må det etableres et eksportsenter for proaktiv og strategisk innsats for næringsfremme og internasjonalisering, i tett samspill med næringslivet.
- Innovasjonsprosjekt i næringslivet (IPN) har økt søknadsmengde, med prosjekter av høy kvalitet. Bevilgningene må holdes minst på 2020-nivå, slik at flere nye prosjekter kan få midler. Like viktig er det at eksisterende prosjekter kan videreføres. Rammen for BIA-midler må minst utvides med 20 millioner, som ledd i en opptrapping til 800 millioner i 2028.
- Handlingsrommet i statsstøtteregelveket må brukes, f.eks. når det gjelder IPN og Skattefunn.
- I kjølvannet av krisen er det viktig å stimulere til økt fremvekst av gründer- og spinoff-bedrifter. Vi foreslår derfor en styrking av Inkubatorprogrammet i 2021 med 100 mill.kr.
- For at offentlig sektor skal bidra til innovasjon, må konkurranseutsetting brukes mer effektivt og forutsigbart. Leverandørutviklingsprogrammet bør styrkes, og det må opprettes en enkel kunngjøringsplikt for offentlige anskaffelser under terskelverdi (Lille Doffin).
- Krisen har vist at forvaltningen har evne til å forsere digitaliseringen når det trengs. Dette må fortsette, og NHO forutsetter at myndighetene i størst mulig grad kjøper og utvikler løsninger

og tjenester fra privat sektor, og derigjennom fungerer som en motor for innovasjon og næringsutvikling, arbeidsplasser og vekst.

- Innsatsen mot akrim må fortsette, med særlig vekt på ordninger som er etablert i forbindelse med koronakrisen. Tjenesten eBevis bidrar til å begrense kriminelles markedsadgang, og tjenesten må også tilbys til bedrifter og privatpersoner.

Tiltak som sikrer kompetent og tilgjengelig arbeidskraft

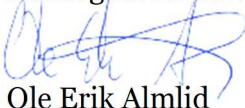
- Oppfølging og formidling av ledige til virksomheter som har behov for arbeidskraft må prioriteres høyt. NAV må i større grad benytte private aktører i dette arbeidet og særlig vurdere innovative offentlige anskaffelser som metode. Noen vil ha behov for ny kompetanse for å omstille seg til andre yrker/annet arbeide. Andre vil ha behov for mer omfattende bistand for å komme inn i arbeidslivet igjen. Det er viktig at mer utsatte grupper, bl.a. unge med lav formell kompetanse, fortsatt prioriteres. Det må settes av tilstrekkelige midler til arbeidsmarkedstiltak. Økt bruk av lønnstilskudd og opplæringstiltaket kan være viktige tiltak.
- Det vil fortsatt være behov for ekstra øremerkede midler til Bedriftsintern opplæring (BIO).
- Bransjeprogrammene som er etablert må videreføres permanent.
- Det er nødvendig med 100 mill. kr. årlig i fem år i statlig bidrag for å sikre oppgradering av utstyr i skoleverkstedene, og det bør innføres en gaveforsterkningsordning.
- Karriereveiledningen må styrkes i omfang og kvalitet, med 50 millioner i øremerkede midler.
- Det er et udekket behov for teknologikompetanse, og det bør bevilges 40 mill.kr. til 500 nye IKT-studieplasser i universitets- og høyskolesektoren.
- Det bør innføres en tilskuddsordning på 20 millioner under Diku for å styrke arbeidslivsrelevansen i høyere utdanning, med vekt på praksistilbud.
- Den økte grunnbevilgningen til forskningsinstituttene bør videreføres i 2021 for å sikre igangsetting og videreføring av prosjekter som er viktige for omstillings- og konkurranseevne.

Prioritering og inndekning

- Gjennom konkurranseutsetting av jernbanen og etablering av Nye Veier har regjeringen vist potensialet for effektivisering gjennom målrettede strukturreformer. Arbeidet med forenkling og digitalisering bør fortsette, og det må jobbes for å sikre gevinstrealisering og økonomisk innsparing. Kommune- og regionreformen bør i større grad føre til redusert ressursbruk.
- Velferdsordningene må gjennomgås. De må være tilpasset statsfinansene og bygge opp under arbeidslinjen. Gjennomgangen fordrer en bred og innsiktsfull debatt hvor en både må gå gjennom hvilke tjenester og ytelser som fellesskapet skal ta ansvar for, og nivå på disse. Gjennomgangen må skje i god trepartsdialog. For eksempel bør kontantstøtten avvikles, og redusert samordning av pensjon for gifte og samboende reverseres.
- Lav verdsettelse av primærboliger og fritidsboliger i formuesskatten bidrar til å vri investeringer bort fra næringsvirksomhet. NHO mener den varslede økningen i verdsettelse av primærboliger med beregnet markedsverdi over 15 mill. kroner er et steg i riktig retning.

Vennlig hilsen

Næringslivets Hovedorganisasjon

Ole Erik Almlid

Administrerende direktør